

Baswa ba Afrika Borwa bao ba nago le HIV le dikelo tša fase tša CD4 ba kotsing ya godimo ya kankere

ST Communications

Kotsi ya kankere magareng ga bana ba go tšwa mahlalagading le baswa bao ba phelago ka HIV ka Afrika Borwa: dinyakišišo tša sehlopha tša bosetšhaba

Matseno

Re dirile dinyakišišo ka ga tiragalo le dintlha tša dikotsi tša mehuta ye e fapafapanego ya dikankere go bana ba go tšwa mahlalagading le baswa bao ba phelago ka HIV (AYALWH) ka Afrika Borwa magareng ga 2004 le 2014.

Mekgwa

Re akareditše batho ba mengwaga ye 15 go fihla go 24 go tšwa go dinyakišišo tša South African HIV Cancer Match, e lego sehlopha se segolo seo se hlotšwego ke kamano magareng ga dikelo tša laporathori tše di amanago le HIV go tšwa go National Health Laboratory Services le dipego tša go tšwa go National Cancer Registry.

Re šomišitše khomphutha go hwetša dikelo tša ditiragalo go bontši bja dikankere tše di tlwaelegilego.

Re lekotše dikamano magareng ga dikankere tše le bong, mengwaga, ngwaga wa khalentara, le kelo ya disele tša CD4 ka tšhomišo ya dimmotlolo tša Cox le dikelo tše di beakantšwego tša dikotsi (aHR).

Dikutollo

Re akareditše 782,454 AYALWH (89% tša basadi).

Godimo ga bona, basadi ba 867 ba bile le malwetši a kankere go akaretšwa ba 429 bao ba bilego le kankere ya dišo tša ka fase ga letlalo, ba 107 ba bile le kankere ye e sa hlaselego mašole a mmele, ba 48 ba bile le kankere ya go hlasela mašole a mmele, ba 45 ba bile le kankere ya molomo wa popelo, le ba 32 bao ba bilego le kankere ya madi.

Kankere ya dišo tša ka fase ga letlalo e be e atile kudu go sehlopha sa mengwaga ye 20-24 go feta go sehlopha sa mengwaga ye 15-19 (aHR 1.39, 95% CI 1.03-1.86).

Bong bja bonna bo be bo amantšhwa le dikelo tša godimo tša kankere ya dišo tša ka fase ga letlalo (aHR 2.06, 95% CI 1.61-2.63), kankere ye e sa hlaselego mašole a mmele (aHR 3.17,

95% CI 2.06-4.89), kankere ya go hlasela mašole a mmele (aHR 4.83, 95% 2.61-8.93), le kankere ya madi (aHR 5.90, 95% CI 2.87-12.1).

Dikelo tša fasana tša disele tša CD4 go kelo ya motheo di be di amantšhwa le dikelo tša godimo tša kankere ya dišo tša ka fase ga letlalo, kankere ya molomo wa popelo, kankere ye e sa hlaselego mašole a mmele le kankere ye e hlaselago mašole a mmele.

Tlathollo

Dikankere tše di amanago le phetetšo ke mehuta ya dikankere tše di tlwaelegilego kudu magareng ga AYALWH ka Afrika Borwa.

Bošoro bja dikankere tše bo ka fokotšwa ka tsela ya moento wa HPV, diteko tša HIV tše di nepilwego, go thomiša ka go nwa dihlaro tša anthiretherobaerale ka potlako, le kaonafatšo ya go obamela kalafo.

Baswa ba Afrika Borwa bao ba nago le HIV le dikelo tša fase tša CD4 ba kotsing ya godimo ya kankere

Batho bao ba phelago ka HIV ba mengwaga ya magareng ga ye 15 le 24 bao ba nago le kelo ya fase ya CD4 ba kotsing ya godimo ya go ba le kankere, kudukudu dikankere tše di bakwago ke diphetetšo tša baerase tše di hlaselago mašole a mmele ao a fokolago.

Banyakišiši ba šišinya gore baswa bao ba nago le HIV ba dirwe tlhahlobo ya kankere ya molomo wa popelo, gammogo le go hlabela baswa moento wa HPV (human papillomavirus, ye e bakago kankere ya molomo wa popelo).

Ba hlohleletša le gore go dirwe diteko tše dingwe tša HIV le go thomiša ka dihlaro tša anthiretherobaerale ka mehla ka ponyo ya leihlo go leka le go thibela dikankere tše di hlolwago ke diphetetšo ka lebaka la mašole a mmele ao a fokolago.

Phetetšo ya HIV magareng ga baswa ke bothata bjo bogolo bja maphelo ka Afrika Borwa.

Ditsebi tša mahlale di šetše di tseba gore batho bao ba phelago ka HIV ba kotsing ye kgolo ya go ba le kankere, eupša ga se ba lebelela go tsenelela mabapi le malwetši a kankere go baswa kudukudu.

Ka dinyakišišong tše, banyakišiši ba be ba nyaka go bona gore ke baswa ba bakae bao ba nago le HIV bao ba bilego le kankere, le gore go ka hlaga dika dife tše kotsi go mehuta ye e fapafapanego ya dikankere.

Ba lekodišišitše dipego tše itšego tša balwetši ba Afrika Borwa tša batho ba mengwaga ya magareng ga ye 15 le 24, mengwageng ya magareng ga 2004 le 2014.

Ba lebeletše dikamano magareng ga dikankere tša go fapafapana le, mohlala, bong, mengwaga, le kelo ya disele tša CD4 tša balwetši.

Banyakišiši ba bega gore kankere ya dišo tša ka fase ga letlalo e bile kankere ye e hlagilego kudu, ya latelwa ke kankere ye e sa hlaselego mašole a mmele, kankere ya go hlasela mašole a mmele, kankere ya molomo wa popelo, le kankere ya madi.

Ba nagana gore kankere ya dišo tša ka fase ga letlalo, ye e hlolwago ke phetetšo ya baerase, e bile ye e hlagilego kudu ka gore ga se baswa ba bantši bao ba nwago dihlare tša HIV.

Batho ba ba swerwego ke HIV bao sa ba nwego dihlare ba ka ba le mašole a mmele ao a fokolago a go palelwa ke go lwantšha phetetšo ya baerase.

Banyakišiši ba hweditše le gore kotsi ya go gakala ga kankere e bile godimo go batho ba mengwaga ye 20 go fihla go 24 go feta go batho ba mengwaga ye 15 go fihla go ye 19.

Mohlala, ba hweditše gore bontši bja batho ba mengwaga ya magareng ga ye 20-24 ba bile le kankere ye e sego ya molomo wa popelo, kankere ya molomo wa popelo le kankere ya dišo tša ka fase ga letlalo.

Dipoelo tša bona le tšona di bontšhitše gore banna ba bile le dikelo tša godimo tša malwetši afe goba afe a go amana le kankere ka gore ke fela 11% tša banna bao ba bego ba se na kankere.

Banyakišiši ba bega gore ka ntle ga kankere ya madi, kelo ya fasana ya sele ya CD4 e be e amantšhwa le dikelo tša godimo tša dikankere ka moka, kudukudu kankere ya dišo tša ka fase ga letlalo.

Ba lemogile dikelo tša godingwana tša disele tša CD4 go bao ba bego ba na le mengwaga ye 15-19 ge go bapetšwa le bao ba bego ba na le mengwaga ye 20-24.

Tše e bile dinyakišišo tša mathomo tše kgolo tša go lekola kotsi ya kankere magareng ga baswa bao ba nago le HIV go kgabaganya Afrika Borwa.

Eupša ka ntle ga go lebelela dipego tša balwetši bao e ka bago ba 800 000, banyakišiši ba boletše gore dipalopalo tša mehuta ye e itšego ya dikankere di be di le tše nnyane.

Gape ba boletše gore ba paletšwe ke go hwetša tshedimošo ye nngwe ya balwetši yeo ba bego ba e hloka.

Ba lemošitše gore banyakišiši ba bangwe ba ka ba ba šomišitše ditsela tše di fapafapanego go hlaloša ditiragalo tša kankere, ka gona dipoelo di ka se bapetšwe gabonolo le tše dingwe.